

Србобран
излази ДВАПУТ на недељу, сре-
дом и суботом.
Предплату примљу све ц. и кр.
поште, познати скупитељи и у-
редничтво (грчка улица у ку-
ли број 1419.)
Рукописи не враћају се натраг.

СРВОБРАН

Предплатна цена
на три месеца 2 фр. 50 и., на по-
годне 5 фр., на годину 10 фр.
а. предп. ОГЛАСИ: мањих од 20
врта за три пута стоје 2 фр.
90 новч., већи преко 20 до 40
врта, 5 франци аустријске
предности.

Год. VI.

У Новом Саду у суботу 6. августа 1866.

Број 92.

Срби и Романи у Банату

Крвави рат, коме в хвала Богу крај учини, обратио е био сву пажњу нашег народа на се, пак слабо се обзирао на гдјков догађае, кои се у Банату обивају а кои се наше народне будућности тичу. Комисије, којима е дјло изравнања између нас и Романа у Банату повјерено, у велико раде свој посао, и већ више пута могао се у наши јавни органи читати течай тог велеважног ербекороманског питања.

На више е мјеста изравнањ и по Србе и по Романи срећно свршено; гдј се до тога ни е могло доћи, ту е страна романска крива била, неправедно захтевајући оно, што е србско.

Но има јошт нешто, противу чега јошт ни е нико досад устао, и чиме е, као што се чини, и сама дотична комисија подпуно задовољна, а то е случај, гдј су се Романи изјаснили, да они желе и одјак, као и досад, са Србима у црквенопроевјтном заједництву остати.

Ово е, што се нама нимало не допада. Кад су Романи већ едном закључили, да се хиерархично од нас одцје, и то закључењ њихово и наш црквенонародни сабор одобрио, онда не знамо, може ли основана, да не кажемо, *правна* узрока бити, да поедине общине *прошину* тог саборског закључења и највишег одобренија смеју радити?

И нашто наново *смјсу* правити, кога нас е толиког губитка наше народности досад стала, и које смо се сви едва чекали, да се оворостимо!

Но из ове *нове ербекороманске смјсе* може бити да ће ербека народност одјак какве користи имати? Боже сачувај! Не само да не ће никакве користи имати, него шта више *шта ће нова наша смјса е Романима, као што смо у души нашој усђрени*, и као што нас докошнѣ изкуство учи, биши нов *квасац за ново преливањ нашег народа у романски елемент, шако, да ће наш народ, ако не пре, зацђло за 50 година опет доживиши, гдђ Романи понављају своја захтевања од сабора 1864/5 године*; али онда не ће нужно бити смјшану комисију наређивити, ер не ће више бити у тим общинама Срба, него ће, што е већ *фактично* романско, јошт само правна формалност имати њихову нову својну подрђити и легализовати.

Ми држимо дакле, шта више подпуно смо у-вђрени, да би по будућност нашег народа у Банату много пробитачније било, кад би дотична комисија у своје преважном дјлу то пред очима имала, и у свима помјшаним мјестима нашу деобу црквенопроевјтну *начисто* изводила, пак ма то било и с каквим пожртвованјем од стране ербеке скончано, да не би после неког времена опет и *главницу и камашу народну* изгубили.

Неясна деоба и између *средних* елемента по времену лако дае повода неспоразумљивој и свађи; а шта да се рече о деоби између *шубих* елемента, а особито у данашњем вђку, кад се и сами владоци почину више обзирају на *народности*, него на *уговоре*.

Дакле не само свакоу *школскоцрквену администрацију* заводицу с Романима *сасвим* прекинути и укинути, него ако е икакмо могуће, и сваку *брачну свезу с романским елементом*, *пречишћи* и *сваким могућим начином осуебавати*.

Само *шако* се може наш народ у Банату од даљ поплаве романске, и своје пропасти сачувати

Нови Сад 5. августа.

Дакле е истина, да Французка тражи територију накнаду с тога, што ће се Пруска увеличати.

Енглеском парламенту запитан е министар спољних дјла, е ли му што познато о француској *комисии* на Райни, кои одговори: „да су му познати *цеговори*, кои се у овом питању између Француске и Пруске воде, али да не зна управо шта захтева Француска, шта ли Пруска дае“.

Међутим Пруска се консолидуе. Обште њмачке новине саопштавају важан званичан акт, којим она *свјдеће* њмачке мањ државе позива, да е њоме у савез ступе: Мекленбург Шверин, Сак-

сенваймарайзенах, Мекленбургштрелиц, Олденбург, Брауншвайг, Саксенмайнинген, Саксеналтенбург, Саксенкобурггота, Анхалт, Шварцбургсондерхаузен, Шварцбургудолштат, Вадден, обадва Райса, Шаумбурглипе, Липе, Либек, Бремен и Хамбург.

Од споменутих држава само су две овај позив одбиле, а то су: Саксенмайнинген и Райс старе линије.

У смислу овога савеза имаю све те државе своју војску у ратно стањ поставити и под врховно заповједниство пруског краља еставити, кои се обвезуе њину независност и цјелокупност бранити. Ближа одношени тога савеза уредит ће общи њмачки парламент, на кои ће њмачке државе своје пуномоћнике имати у Берлину послати.

Из овога се види, да Пруска гигантским ко-раком иде великом преустройству њмачког народа, које на *единство* њмачкине смјра, и које е већ у полу произведено.

Истина орган Бизмарков, да би Француску умирно, трудн се доказати, да она нема основа преустройне њмачке бојати се, ер е она сад слабија, него пре рата што е била, почем е из вђног савеза едан силни члан (Аустрија) иступио; али то није Француску, није Русију ублажити, које у поремећеној европској равнотежи и преномђрном увеличанју Пруске виде за себе и за Европу јавну опасност.

Како ће се пак нова европска равнотежа повратити, и на коме основу, то е тежко погодити.

Кад су уговори од 15 године већином своју важност погубили, онда се нова равнотежа европска само на два начина може тражити и повратити: или на основу *јачега*, или на основу *едногласности*.

Талијанска е своје *политичнонародно* единство постигла; Пруска е на путу, које е томе поузда-но води.

Аустрија се састој из различних, али већином *славенских* народа. Њно се единство само на *федерализму* њних народа може постићи; ер сваки народ има своје особите народне користи.

Француска ће или сама, или помоћу друге које велесиле, гледати, да јој се старе *„природне“* границе поврате, и е новом европско равнотежом у склад доведу.

А *Русија*? За њу се каже, да е у Европи у-самљена остала; ер се, веле, не опажа напредак цивилизације западних сила! Овако уметованѣ неких не треба никаква коментара. Најближа будућност најболѣ ће одгоненут заговетку садашњг руског *лутанија*.

Међутим при свем овом усамљивој Русије са њне неизображености, западне силе изненађује, шта више велике им бриге задае тесно пријатељство Русије са Американцима, које е ових дана код Петрограда у састанку американке флоте са руском најсильнија израза нашло. Сам цар Александар по-ходно е американке адмирала на флоти, а руски народ најпријатељскије свуда предусрета своје госте.

Уочи позоришне главне скупштине!

Данас сутра главна е скупштина за ербеко народно позориште скупљена. Данашња скупштина може у многом погледу допринети, да овоестрани Србљи ако не сад а оно по времену бар до *ваљна* народна позоришта дођу, по данашња скупштина може и то проузроковати, да се и последња пара од позоришног *фонда* утамаји—може учинити да се позориште са хуком буком две или три године још одржи, па онда за векове у гроб пропасти положи из кога нигда васкреснути неће. Писало се е и говорило о томе доста. Многи коисмо едниог миенја, достављали смо у „Србобрану“ како и на кои начин позориште да се одржи — по ово е миенј данас у већине народа разборита, кои да-љ од поса памећу допиру, завадало, да се *позоришна дуужина* распусти, и *фонд* до извештје величине *фруктификуе*. — Ер болѣ позоришта имати *никада* — него *никада*! — Гдј се гледи, да се *позориштина* дружина и управа само одржи, ма *позориштини* фонд сваки дан све на мањак *ишао* — ту влада слутна на пропаст а не на напредак. Неки листови постадоше нам с тога жестоки непри-

атељи наравно са своје личне користи, и свашта на нас потвараше. Но како данас стоимо? И шта се данас вели! Ми као люди учинили смо све оно што до брижљивих и родољубивих Србаља стоји, и да смо се за времена послушали могло би да нас 12,000 франци а. вр. у *фонду* бити више, до-чим смо доданас тринуто толико без свака успеха које из главнине, које из прилога потрошили. — У последњ доба приметно сам гдј се закључци *управљајућег* одбора по јавни листови обнародују. Ве-лештована госнодо, то су све маленкости — ти ваши закључци! Што необнародовасте рачун! Што нам ненаписасте чиме сте почели — шта сте до данас добили — или колико сте од основне главнине и свакиданњих толиких прилога потрошили. Нема ербека јавна листа, кои те ваше доставке у повременим одломцима јавности предавао неби! То е *живац* — то е обетанак ербеком народном позоришту! На шта више они люди кои су подло на нас напа-дали, од тих ево на подпуно задовољство савести *моје* у „Напредку“ под (J. B.) *припознају* одкрива-њем материјална жалоства етанија нашег позоришта, да е све оно света истина, што сам ја а и небров-ни други у „Србобрану“ ове године а и пре не-колико година достављали! Ја сам рекао да *позо-риште* скорим а *наиме* под данашњом управом, *никаква* изгледа нема. А то одтуда што е наше тобоже народно позориште већином своје симпатие у народа изгубило. Има ли данас общине, које се за позориштем отима, и које желе да јој ове го-дине на *зимшће* дође? Зацђло нема! Позориште е свој моралан *нимбус* изгубило — а чим тога нема *крати* му се и материјална помоћ. — Ви шалѣте *агента* да прилоге купи! — Но од кога? — Народ уз све то иште данас *прво* леба? Очевида оску-дница, кривае ране, уццилѣне породице и *мајке* свуд се на све стране виде! Ниедан народ — *най-већи* као и *најмањи* позориштем почео *није* — него е *напротив* њиме довршио! У свию су народа *прво* цркве и школе *цветале*. У Баглеза, Француза, ста-ри Грка и Римљана — развило се е позориште, као завод народни, тек онда, кад е *увелико* већ у *тих* свию народа народне драме било. Тек у 17. веку под Расином, Могвиром итд. почео е *француски* народ позориште као народни завод поштовати!! — Ненапредуеа *вам* драма — неће *вам* ни позориште *напредовати*. Наше е позориште *конгломерат* свако-јакх укуса, свакојакх трака и боя, али *није* огле-дало народа ни народна живота, — *није* огледало *човечанске* универзалности. — Дете у *повојци* ту-ђин *вам* одгаја — *мезимче* ће се сасвим од народа да *одпади*! — Но ово ће све престати кад ми *най-пре* *ваљних* учiona и учитеља *имали* будемо — кад ми сваки струку своју *својски* учили и проучили будемо. Можели цркве бити без народа, можели *књижевности* бити без *књижевна* рада! Питате где *ћемо* *език* да негуемо? — Ја велим на *полю* *књи-жевности*! Ми имамо доста *јавних* ербских *листова* — па едан е празнини него други! Гдј су *нам* *ти* *толики* *књижевници* и *научници*, гдј су *нам* *те* *знатне* *књиге* и *високе* *науке*? Нападаю *гдиком* на *народ* — *веле* *нема* *предплатника*! Кад *вам* *књиге* *пунје* и *користине* у *ствари* и по *спољашњм* *виду* *буду* — *имаћете* и *предплатника*!! Пробали сте и експериментовали сте са *позориштем* — као Бах и Шерлинг са *аустријском* *царевином* — као Бенед-ек са *аустријском* *војском* — као на жалост ербе-ско-књижевско *мистарство* са Србљом — што *против* *народа* и *против* *његове* *вољ* експериментуе и *на-теже*! Празне *кесе* у *народа* и *изгубљне* *симпатие* то е *результат* *радиѣ* у *великом* и *малом* *свию* *та-кових* *хероја*!! Ја сам пре 5 месеци писао, на кои *начин* *позоришту* у *помоћ* да се *притече*. Ја сам саветовао да се *позориште* *народу* у *наруча* *бади* — и да се *народу* *посредством* *местних* од *пове-дних* *община* *изабраних* *одбора* *контрола* и *управа* *повери* — по данас *неверуем*, да е *и* *то* *кадро* *по-моћ*ја; ер данас *тај* *народ* *као* и *само* *позориште* у *великој* е *оскудици*!! — Ј у *главној* *скупштини* *гласа* *немам*, а *неговорим* *ни* *овде* а *неби* *ни* *тамо* *ни* у *чије* *друго* *име* *говорио*, *доли* у *своје*. Ј држим да *ни* *главна* *скупштина* *себе* за *„нараз* *народа“* *сматрати* *неће*. *Глас* *поединих* *чланова* у *главној* *скупштини* *оснива* *се* на *акции* од 50. фр. а. вр.,

— али никако на вољи и избору комитента. Ер врло ће мало чланова бити кое общине посладе буду. Народ е био само на майској скупштини 1861. сабран, такав се народ налази данас само у поединим общинама репрезентован — па то сам и држао за најудесније да се њима наш млађан завод у наручју бацн!! — Слободно е сваком своје мињење рећи! Док е јавних наших листова имајемо поедини — свагда гласа у народу, без да смо на сабору! — По србеко позориште и по нас најбољ е, да се позоришне представе на неко време одложе, дружина да се распустн, а сва ова имаовина да се целеходно фруктификуе. Ми имамо позоришне штатуте, наше е позориште од државне власти већ одобрено — од сабора е нашег као просветни завод припознато. Ми позориште свагда и у свако доба дићи можемо, кад год новаца узимамо! — Да се наше позориште овако као што е данас одржи треба нам без сумњ годишњих 25—30 хиљада фор. а. вр. годишњ камате узимамо онда позориште безбрижно дићи можемо.*)

У Сомбору.

J.

Са ческог боишта.

Очевидица едан, кои е ових дана боишта по Чешкој походио, пише „Цукун-ту“ из Прага од 29. јулија слѣдеће:

„Сва е Аустрија, вели, у ово последњ време на Чешку очи упрла, гди су се страшне битке сби-вале, пак и данас, гди се о миру својски ради, неће егорег бити, мало на ова несрећна боишта обазрети се, гди е толико славенске крви у „немачком“ рату потекло! — У друштву неколико при-јатеља остави 25. јулија Праг, да као и многи други опустошени адног дела наше отачбине собственим очима просмолрим.

Прво походисмо Неханиц. Нисам мого ову тек четири сата од Краљвграца одстојећу лепу варо-шницу више да познам. Већн део становичества још се повратно нне и тумара и сад по туђинству; по свима кућама наћи ћеш ранвника, пак и у самој па-рохијалној цркви има их до 500, и то највише Пруса и Саксонаца. Необична нега атмосфера вие се над Неханицом као и над читавом околином око Краљвграца. Хиљадама лешина леже у плитким гробницама, за кое ни доволно креча неимадоше; наступише затим многе кише, кое с гробова земљу поплавише, тако, да се на више места поедини чланци сахрањених видити могли Неки тешки, за-гушљиви задај осећа се по предљу, у ком е колера беснила. Над селом Елице уздиже се неки брежуљак, кога 21. јулија 14. саксонских топова бранише; но кад е непријатељу за руком пошло, те е наша крила обншао, мораде се и ова позиција, са кое се Неханиц бранио, напустити. Сам овај бре-жуљак у правом е смислу од топовских танади из-решетан, и куд се год погледа, свуда се виде по-ломљена дрва, разорене колебе и напоследку свуда траг страховите жалоисте игре, која е овде одигра-са. — Из Неханица дођомо у Прим. Ово место изгледа као една развалина. Пивара е, као што на-жу, од самих Саксонаца, кои е више бранити не-могаше, спалљна; лепа дворска башта изгажена е, дрва насечена, стаклене куће порушене а сам двор јко оштећен.

У овом последњм има више од 200 ранвника и болестника. У Проблуцу црква е јко оштећена. И одавде тек почињу неброени гробови пављивост путника на себе наплаћити. Цео овај предљ из-гледа као неко грдио гробљ. Прости дрвени крсто-ви, на којима е тек гдигди е кредом написано, од кое су регементе мртваци, показују нам ова места

*) Већ пре две године у адној сјдници Читанике, као старатељке нашег позоришта јсно се увидило слабо материјално стањ њгово, и да оно без помоћи др-жавне неможе обстати. А вальда не треба доказивати, да се, како данас наша држава стои, од нѣ никак-вој материјалној помоћи не можемо надати. Позо-риште би дакле наше искључиво било упућено у том погледу на србеки народ.

На основу досадашњг искуства видимо, да ни већи и имућни народ, као што е н. пр. мађарски, не може своје народно позориште сам да издржава, дакле илузија би само била, кад би по помислио и држао, да малобројни и сиромашни народ србеки може то чинити.

Остас нам дакле двоје: или дружину позоришну на неколико година распустити, докле се фонд нови добровољни прилози не би у толико умножио, да се позориште без кривца главнице може издржавати; или да се садашња радија позоришна, која без пријна саме главнице не може бити, и даљ продужи докле утрав капитал.

Скупштина позоришна позвана е, да ово двоје јрело разсуди, кое ће по будућност нашег народа користити бити, пак да онда изрече своју пресуду, од кое ће смрт или живот позоришта зависити. Ур.

жалости и туге. По самим гдиком приватним ба-штама наплашнн на гробове. Из Проблуца одемо у Хлум. Ако е оно, што смо до сад видели, ужасно било, то се опустошени, која смо овде видели, и описати немогу. Овде неможеш ни адног дрвета, ни адне сламке, ни адног чбуна видити: дугачка до-лина, која се од Проблуца према Хлуму и Садови протеже, сама е адноставна гробница! Овде падоше хиљаде наших валихних војника, овде се земља дуго крвају наших храбрих напла! Гроб до гроба, па све тако до Вишестара Вишестар е наново после адног великог пожара навидан, а сад е опет прах и пепео. У аданима, која остадоше, тамнжу ранвници. Недалеко од места утаборило се до 500 пруских драгонера, кои боиште чувају. Хиљадама аустриских телеђака, чакова, шлемова, читаве гомиле изпреби-ног оружја леже, измешани са куглама картеча, у неком неописаном хаосу.

Хлум лежи на адном брежуљку. Црвени то-ровњ овог места, кое е жалостну знаменитост стекло изрешетан е од топовских танади. На адно 300 коради од црвје наплаи се адна грдна гробница, у којој, као што неотесани дрвени крст сведочи, „ви-ше стотина Пруса“ почива. Даљ мало нађосмо још 6 великих гробница, а опет мало даљ 6 усамљ-них гробница пруских штабских офицера, кое су све с крстови, на којима су капе погинулих пре-везане, означене. Воздух е овде скоро несносни. Задај од толико хиљада људи, кои под танком земљ-ном кором у трудеж прелазе, постае још несносни од више стотина тек нешто мало затрпаних конь-ских лешина, и адтуд долази, да опустошавајуа зараза, која нас после претпљених ратних страхада походи, овде на врло плодно пољ нађе. Мртвачки задај простире се над читавом околином око Кра-љвграца. У Садови, гди е за време битке пруски главни стан био, нису тако велика опустошени. Ше-ћерна фабрика и пивара — стотина грофа Јована Харава — леже у пепелу. У дјору има млого ра-твника. У Хохенбруку и Лангенхофу непагледа баш најбољ, ер свуда оножино посматраоца дебела сло-ва на то, како е овде пре критког времена онако валана војска на неколико сати уништена. Од Лан-генхофа повратисмо се опет на Неханиц, идосмо не-престано покрај гробница, нађосмо у шуми опет на рупе од затрпаних коня, из коих су ноге, главе а на месту и читави трупови одкривени лежали. Миллионима црви видесмо, гди око добре хране га-мижу и са гнушењм побљгосмо из ове окупене атмосфере. Тако изгледа на боишту Краљвграцком, кое е историчну знатност стекло!“

Страх аустриски Немаца.

Кад е аустриски Славени читас руску књигу, адма се е нашло немачки суграђана, кои су га де-нунцовали као русофана; кад е руски ученик посѣ-тно своје суградинике, то е био адна агент руске владе, кои снуе уроте у Аустрији; па да се е тко од нас одважно путовати у Русију, тај се неби за-иста повратио, а да на њму неостане жиг веленз-дајства. Бадава смо доказивали, да той сумњн не-ма разлога, да нам не треба Русе за наш душевни и народни развитак, да смо искрени Аустријаци, те смо уверени, да ћемо своју цљ и у садашњој држави постићи, само нека нам се остави толико слободе, колико нас сетиче. Све бадава, највећи не-мачки либералци плашили су непрестанце натражнич-ку аустриску владу страшилом панславизма, под коим да се скрива русизам, и заго треба Славене, што се бољ може, у њихову развитку стезати и пречити, а тим више међу њима пирити невинину, као адноспасоносни утук од злогласнога пансла-визма.

Наши немачки судржављани били су међутим чланови свенемачког савеза — бунда, — кои е представљао немачко адниство; имали су заедничку војску, и будући се е чинило, да досадашњи бунд овлан и слабо веже немачке земљ, настало се е о њговој реформи, као и о том, да поставемо чла-нови „цолферайна“ имали су још у Нирибергу свој пангермански музеум, своа свакојка свенемачка друштва и скупштине — а Боже сачувай, да би ко био сумњично аустриске Немце, да они поред све-га овога немогу бити искрени Аустријаци, него да подкопају нашу монархију, а потајно теже Франк-фурту.

Коцке су се изврнуле. Први чланак уговора о миру с Пруском наредити ће, да Аустрија разреша-ва сваки савез с Немачком, да постав самосвојна, од сваке друге државне савезе независна. Аустриски Немци су се тога страшно поплашили, даначе не-кои њихови органи неоклевано изјављати, да им ние доста аустријска монархија, него да ће свако тежити морати Немачкој, да веће да буду као аднито

удо немачкога тела, ер им прети погибель од оста-лих аустријских народа, кои их окружују.

Не ћемо да их ради тога сумњично, као да се намеравао одцепити од аустријске монархије; ад да то и збила кане, неби разборито радили, ер страх њиов нема разлога: аустријски Немци ће увек већу ролу играти у нашој монархи него што би ю играли у Франкфурту. Та, они су били у Аустрији увек лиле ниле, материно злато, те су коло водили, не само у својој домовини, него у целой монархији, а тим су имали средства понети се на највиши степен образованости. Немачка е централна влада, немачки су сви виши заводи, немачки овеучилишта, немачки друштвени живот — адном речју немачким духом бише задахнута цела монархија. Ако су о-стали народи аустријски, поред претежности немачке, апааче узпркос настојно германизаторском, не само своју народност уздржали, него јо баш (адни више други мањ) развили, ако су Чеси, Пољаци, Србо-Хрвати, Мађари толико векова у Аустрији постојали, а да се нису у другом народу разтопили: нема разлога, зашто да се тог боа сада Немци, у свакој струци остави аустријским народима предпостављани. Њи-ова ће господства да како нестати у Аустрији, ако Бог да, као што ће престати и њиова тобожња ми-сия ширени културе на исток, коју су тако наплако извршивали: но зато им се инак не треба бојати за своју народност; ер како смо ми задовољни, ако нам се остави само оно, што е наше, непада нам на ум славизирати Немце, ер ми се држимо у и-стину пословице „аднака бремена — аднака права.“ Аустријски Немци нека слободно задрже своју не-мачку културу, нека обште, калико им воља, са сво-јом неаустријском браћом душевно и тјлесно — од нас им просто, ми у том незавиремо велевидас. Него као што нису швајцарски Немци никада потребо-вали франкфуртске помоћи за уздржанј своје народ-ности, исто тако неће требати ни аустријским Нем-цима прусконемачке подпоре, да спасе своју народ-ност. Швајцарска народна федерација нека буде о-гледало аустријској савези народа; како онде живе три народа у заедници и любви, овако нека живе и разни аустријски народи; као, што смо ми сами себи доста, нит нам треба рускога покров-итељства, ако нам се небуду метале запреке на пут: исто тако могу се ослонити на своје ноге ау-стријски Немци, и развити самосвојност по својој вољи — по њиовой хегемонији у Аустрији е адво-нило.

(Позор.)

Нови Сад 4. августа.

Као што е нашим читатељима познато, колера увелико влада у предљима наше државе, у којима е непријатељска војска била. Она се ових дана и у Београду появила, пак лако може се и овамо пре-селити. Кажу љбари, да овај немилн гост не ће оне да походи, кои любе чистоту, умјрен живот, и кои е се не плаше. Овај љк, држимо, да не ће шкодити као предупређавајуће средство и про-тив других болести употребљавати.

— Ових дана дошао е у нашу варош нов гост, чувени вештак г. Јк. Наб, кои на простой пае-тирској фрули извапредне гласове уме изводити. Он е у Загребу од адног пастира купио такву адну фрулу за 10. новч., којој е особити вештачки дар Набев уме нове, извапредне гласове изамити, и која се с тога са своим вештаком у главним европ-ским мјстима јавно прославила. — Овај особити вештак дават ће ових дана и код нас адан кон-церт, у коме ће, као што се надамо, наша публика многобројно учествовати, тим више, што е, као што чуемо, половина чистог прихода нађићна фонду нашег позоришта.

Аустрија.

Премда краљвство Чешко још непрестано непри-јатељска војска притискуе, ипак се тамо политичне агитације живо појављују. Тако јави „П. Л.“ да се одбор срезког заступничества у Бисли јавно изјаснио, да се при преустројству Аустрије за Чешку ништа непу-у-зима, док се заступство и ове земљ неупита. Ијаснић ово састои се из слѣдећ 5. точка:

1. Групирањ чешких земаљи и равноправност ових са слободана и автономном, кое земљ угарске круне уживаю. 2. Са Чешком да невлада Беч, него Праг, и зато да се у Прагу одговорна влада постави; 3. чешки генерални сабор да добие право, порезе и рекруте одобравати и право законодавства за чешке земљ; ер народ е увидио у овом последњм рату потребу, да он на обаву и пољет рата упилава има, пак зато и мора искати, да се генерални сабор чешке круне успостави, кои ће имати право, на пространом законодавном основу порезе и војнике за ове земљ одобравати, не почем Угри, кои та иста права

уживаю, од ових неодступно, нити их државном заступничеству уступи мисле на што их принудити нити можемо нити хоћемо, то би се тим начином пут помирљивом решењу читавог овог спора наћи могао, кои би обе стране подељено задовољило; 4. Потврђенъ доведеног на последњем сабору изборног закона; 5. делокруг жандармерие и ц. кр. политичких власти треба са свим у руци обштинског и срезног заступничества да пређе.

— Данаас после подне (5. Аугуста) обдржаван е под председништвом гр. Белкредит министарски савет. — Кнез П. Павловић, царско руски полковник-штабмайстер, дошао е овамо из Петрограда као кабинетски курир, и пошто е царско-руског посланика код овдашњег двора походно, примљен е био од министра спољних дѣла гр. Менсдорфа. Доцније имао е особену аудиенцију код Н. Вел. цара и био е на царску табу позван. Сјутра дан одутовао е са депешама у Париз.

„Posel z Prahy“ приговора о некој конференцији, коју су недавно били у Бечу федералисте са немачким аутономистама писали, и у којој су се обе стране споразумети имале. Кажу, да су се аутономисте изјаснеле да са централистами неће никаква посла да имају, и да су склоњени, да се поединим краљевинама и земљама аутономија, а групама земаља дворске канцеларије даду. Бдина спорна точка, због које до споразумљени доћи немогуће, била е народна равноправност, коју аутономисте као својој издрности опасну изјаснише. — „Цукунет“ мисли, да би нужно било, да се питањ о будућем групирању аустријских земаља између словенских федералиста и немачких аутономиста протумачи и врло би му мило било, ако би се органи ових последњих о том изјаснили.

— „Политици“ пишу из Беча од 28. Јулија: Кретања више политичких нотабилитета из Чехе, Галиције и Хрватске узнемирују непрестано овдашње листове, и даје повода њиховим дописаницама, те своје фантазије слободно изјавити могу. „Пресе“ дознае, да се и записници о договорима воде, а „Фрџба“ излази у обседаном стању најбоља средства против ових саветовања. И сам до сад набегавши, о томе говорити, ер сам знао, да ова господа, као што вам е познато, нису овде скупили, да какве демонстрације чини и да својим саветовањима владу или друге политичке странке узнемирују. Ако е икад каквог лоялног основа саветовању између политичких странака било то е заиста мисао о оближењу политичко-сродних елемената у овом метежу различитих интереса у Аустрији, кое на то иде, да се обштем изравнању између владе и народа пут прокрчи.

Да при таковој намери о пакључивим договорима и плановима говора бити неможе, шта више, да су се политички искусни мужеви, кои се из те намере скупиле, да изравнањ са већинем народа у Аустрији олакшају, најсавестије на све државне и партијне интересе обзирали, нетреба никаквог доказа. Овде се неради о претераним народним плановима и фантастичним мисијама него о том, да се практично устав код свију аустријских народа уведе.

Што се поединих странака тиче, то ви врло добро знате, да међу чешким гопорницима и велештованим личностима из Хрватске никакве политичке разлике нема. Бдинаки интереси обе су странке сјединили, и догађаји последњих времена нису ово добро споразумљен пореметили. Господа из Чехе желе у интересу хисторијског права тако исто као и господа из Хрватске, да се задовољавајуће изравнањ између Угарске и Хрватске успостави, нашто и Хрватска добровољно руку пружила.

Но и Пољаци су на најлопљани начин руку помирили Чешкој пружили, и ја вас уверити могу, да се случај више поспратити неће, да централисте интересе едне народности на корист друге употребљују. Са задовољством могу констатирати, да су се у толико споразумели, како интересима обоих земаља задовољати могу. Нетреба и то заборавити, да и Пољаци о изравнању са Угарском најтоплије речи изјављују.

Србија.

У Београду 1. Аугусту. У нашој вароши појавио се страшан гост, кои се небон ни войске ни тонова. Он е 18 Јулија поспитио најпре Евреу у еврейској махали и зове се права епидемична колера. Бадава е крити име и истину затрпавати. Бдан одица Лекар имао е до синоћ 20 болестника у лечењу, а за друге незнамо. До 200 барем побегло е од страха, од части у Земун по како иј тамо више непуштају, то су се разделили по чаршији у здравља обиталишта. Многи сиромашни Евреи лутају тамо овамо, немогући наћи себи обиталишта. Мислимо да ће се наћи свестни Христијани, кои ће из сажалења примити ове бедне страдалнике, ер овако лутајући могу распространили још већма болест, којој смо сви подлежни без разлике вере и народности. Добро би било, да им и власт одреди празна аданија за обиталишта у здравим частима вароши, а добро би било, да и Лекаре разреди по квартовима, да се зна кога да болестник потражи у време потребе, ер гди кои Лекар има и сувише болестника, а гди кои ништа, шта више, едан се већ као што чуемо и то еврейски уклонио у Земун.

Против колере најбољ е средство бити куражан и непредпавати се слепо страху. Осети ли ко год неравноложенъ, то ваљи една нћи у кревет и употребити средство, да се човек ознои док лекар не дође. Ми смо се с рецентом већ наоружали за случај у кући и у коњицу. Ко хоће може употребити овај рецент од едног нашег лекара:

Tinct. Nuc. vom. Scrup. semis.

— Anod simpl.

— Ipecacuanha dr. semis.

— Valeriana silvest. drach. dupl.

Свака по сата 6 капљаца на шећеру узети.

(Светов.)

Стара Србија

„Световиду“ пишу из Пећи од 12. Јулија. Што смо одавно очекивали то е већ почело се по мало појављивати (т. е. сирека сеча) ето ономад догоди се едан случај кои наљичи на то он е слѣдујући: Хайдучи (лопови) уљегоше у кућу некога Велѣ Дибранина и пошемо се по басамацима и снају и жену млађег му сина Јоце доватише за главу с измером скинути јој нос о главе с дукатима, но она опази и викне из свег гласа мужа по имену Јоце Јоце хайдучи. Овај се тргне за пиштољ и гађа онако низ дувар. Сутра дан дође жандар из сараја и Јоцу позове. „Хайде зовете судија, ти си ранио поћас човека“. Овај отиде тамо и каже: Есејдум ја сам избацио пиштољ а есам ли га погодио или не то незнам, он е хтео мене да покраде на сам морао пуцати, но ви доведите тога човека да га видим на ја ћу нћму платити крв а он нека плати мени похару што ме већ 3 пут хара и неостави ми ни гди ништа у кући до ћераице на кући. Они немогуће му ту ништа и он оде кући својој, на скоро после звонне он едну ноћ свог шурака Илију на вечеру и тамаи онн вечерујући и он метне валогат у уста ал пукне пушка и нѣга згоди у плећа те нѣже на раме, он у оној врућини неопазив да е ранѣи но потегне за пиштољ те опали у башти, које била пуна од допова; ту се сабере народ и жандари из сараја стигну; шта би то? Ето шта би, одговори стари Велѣ, гађаше нас хайдучи. На убише ли кога? Не фала Богу Јоца пита Илију да те не ранаше бре Илија? Мене не а тебе бре Јоце? Ни мене не, а рану несрећник још неосећа, на то жандари: То бит неможе што ниси ти Јоце ранѣи, по свуци се да видимо. Овај се поче свуковати и онда осети да га боли и видоше сви да е ранѣи, жене закувају а хайдучи од баште закувају и њима се ругају. Кад то зачуше жандари потрачаше бѣзги у потеру, но исти хайдучи помешаше се међу њима на бѣзги у потеру и они пођаше, тако терајући по вароши. Запита една жена од њи по имену Займа: уста Займ шта би то? на које он одговори ништа млада, Бог неће да бив Влазе на ми ћемо и бити овај поћас сутра ће други на ће тако млозину повести помрчина. Овај е ономад ранио едног а дружина поћас нѣга, на тако крв за крв но ти хайд унутра би ће бољ.

Сутра дан оде му отац на тужбу у сарај, забит му одговори као Займ оној жени. Ето тако раде од нас па и то ние му доста него му прете или убит га на место или му кућу запалит, по том јдн Јоца чим оздрави мора кућу жену децу и старог оца оставити и ма гди у свет побећи.

Сутра дан неки Тода Гашинѣ погоди неколико кириѣица да оду у Подрињ да му донесу пиће за месану но тамаи су кириѣице изишли из вароши, дочекају их Арнаути и навале конѣ да им протимају, они неодоше и тако се поби. Арнаути едног ране а едном главу разбију, и они се кувајући врате у варош, и тако смо сада у мухасери (обсади) да нико из вароши изаћи не сме ни ертал сата даљине ер ће една погинути.

Босна.

Како у Босни не само турске наше него и владице нѣше пашују, види се из слѣдећег: Пре неколико дана, вели Световидов Сарајевски доп. (од 24. Јулија) дошао ама царски ферман из Станбела, с коим се наш Валија-Осман паша неограничено опуномоћала, тако, да ни зашто великога везира заштитивати нема. Због тога се свет много узнемирују. Турци су пописани у войнике; у прву класу пописано е 64 хиљаде. Сарајеве 5. Јулија излазили су у пољз на неко тобож вежбанѣ са пушкама. Зекби е велика Турке обузела, све се нечега плаше, некаквом злу надају; — а ни сами незнаду, од које стране и од кога.

Међутим наше владице терају своје старо. Пре неколико дана дођаше овде две жене, мати и кћи, из изних власничке, да моле владику, да им поврати неки 5 декина, што е пре три месеца лажно узео. А то се овако догодило: Она млађа жена удата е за едног невали-

лог човека, с коим јој ние могуће било живити. Зато потужи са епископу Висариону, по олај јој без дугога размишљања одговори: „Дай ми 10 декина, пак да ти дам благослов, да се развустии.“ Ова сирота немогући ништа, а доживиши јој неваљалство и мученѣ мужевалство, натера майку те едну едну краву, коју имадше, продаду за 6 дук. и даду их владици. Услѣд тога он им да писмо на пона Јкова, у коме му мало жимогредно препоручи, да он ту ствар уреди. Наравно да попи такве ствари ние у могућности пресуђивати, тако та ствар и остане, као што е и била. Сада пак ове жене то приповедајући по дућани, много га су од младежи тронуле, те ови неке од обштинара замоле, да се за те сироте заузму; на што г. хаѣи П. Трикович са свим озбиљно одговори: „Немой брате дјарати га (владику), он е на Ристову месту, — — — нека га нек од Бога нађе“.

Тако и остали стари обштинари; но најпосле млађи едниога између себе попила епископу, кои му разложи неуместност тога, по овај неимогући куд хамо, обећа му се, да ће жени новце повратити, — но после да е владики Игњатије писово, што е осећао. Најпосле поврати новце.

Народ е врло огорчен на владику, а наде за помоћ ни од куд нема.

Ако нас срећнија браћа наша или велики дворови што пре неприме под своју обрану, онда ће наше положѣнѣ постати још очајније.

Романија.

Из Букарешта пишу „Н. Ф. Пр.“ од 27 Јулија: У исто доба, кад нам е пештански телеграм о несрећји јавио кој е наоружану са игленаркама чету генерала Кларке у тренѣињској жупанији снашла, трудила се угарска емиграција и у нашој вароши, те е и она особити неки филаско учинила. Од прилике пре две недеље дође у Букарешт генерал Тир у највећој тайности и една е настало, да се са поглавицама превратне, странке, које овде у земаљи живи, у споразумљенѣ стави и да их на очалии корак против аустријске владе наведе. И ма да су генерала високе особе овдашњѣ владе и то потајно у нѣговом стању походили, то се ипак овдашњи полиѣија о бављеном генерала Тира и невешта чинила, шта више она е побудила у публици са нѣким комедијским притворством, као бѣзги да генерала тражи. велико подозрѣнѣ. Покрај свег тога Тир е без икакве сметнѣ своју револуѣионарну радију наставио и ја вам могу поуздаио јавити, да се у Угарској ни една особа нѣговом позину одавала ние, нити е ко год хтео, с њиме гдигод на аустријској граници састати се, због чега е, као што се сам према едне високе особе изјаснио, Букарешт е тим уверѣнѣи оставити морао, да му се Угарска за самосталну какву радију још незрела чини.

Русија.

Цар е, као што „Кор. бир.“ из Петрограда од 31. Јулија телеграфису, на адмиралској лађи американску ескадру походио.

— „Берзени.“ пише: Руски народ жели, да се уговори верно обдржавају, пак због тога ће влади доволно средства, да и на саме дуготрајније ратове на расположенѣ ставити.

— Генерал Манштајфел ние, као што из Беча „Н. Л.“ од 31. Јулија пишу, из Берлина у Петроград зато отишао, да е као што овде мисле, иницијативу Пруске у поспледу скинутих са престола немачких владара изјави, него он има налог, да на питањ руско одговори, шта е Пруска у том смотрену чинити одлучила, и д мотивира, како се — тако барем изрично додае се — на то иде, да се на личности обавр узети има, кое државни интереси у меродавној трећој иштанѣији безусловно неизкључују.

Петроград 29. Јулија. Американски државни подсекретар Фоке поднео е цару у име целе уније честитку, коју е конгрес вотирао. У овој се каже: Одавно постова сваза између Русије и сѣдинѣињих држава претворила се за време послѣднѣг американског рата у непроменљиво пријатељство; опасност, коју е цару претила, опоминала е на погибелѣ Линколна, и унија благодари Богу зато, што е руски народ, савезника Америке, очевидно од несреће сачувао.

Пруска.

О „гаждовању Пруса“ у сѣверозападним жупанијама пише неки дописник „Н. Наплой“ слѣдеће:

„Опомињања на оне дане биће у читавом овом предѣлу, од Холича до Пожуне, свагда жалостна; извикана од пруских листова човечност пруске войске хрѣва е понашѣнѣи оне осветљива. У фразама и леним речма поспедочило се пруско изображенѣ, али шта то хасни, кад она „реклаирати“ зону, што ми „насилнији провалѣи-ванѣи и харанѣи“, називамо? Ние ли то „харати“, кад се прата властелинске писарне разлунају, наљезеће се тамо хартије на пољз избаце, сто за писанѣ руским обие, и

што се у нѣму нађе, надајући се, да ће ту и новаца бити, поразбади? или кад се у собу приватног човека на силу уђе, ту орман за хаљине са ђускиом обие и канут, шешир и чизме однесу се? или кад се, тако рећи под прозори полковника подрум приватног човека обие и 13 јакова вина однесе? Како се слаже то са уверавањем Пруса, да ће приватно имањ штетити, да народу никакве штете чинити неће и да они особито у Угарску нису као непријатељи, него као пријатељи дошли? Кад они као пријатељи прии пут жалостан траг за собом оставе, шта би тек било, кад би као непријатељи дошли? Пруска верност као да е са пунчицом еднака.

Од общине узеше 40 комада полова, сву зоб и сено; од властелинства узеше 19. полова, сву рану из магацина и 70 јакова вина, од пивара 60 јакова пива и много зоби; из дућана покупише кафу, шећер, рум и друге ствари, од тежана одузеше сву пићу, сено и сламу. У једној кући похваташе све пилиће од две недеље и повезаше их на ексер, кои су у дуварове ударени били. Досад држало се, да само у баконској шуми тако бездушних људи налази се, но уверисмо се, да се и на висини тирингске шуме и на бранденбуржкој равници доста лепих примерака ове врсте налази. Највише трпесмо и највећи срцах имасмо, кад момци без официра са самим стражмештером „реквирираше“, ер онда показаше ове чете своју сировост и тамо, гди сиротиња у очи пада, пак доста пута био е и живот ових сиротана у опасности. Кад е већ сувише било, почесмо се дотичном официру тужити, али оно нишњишта помогло, ер и официри оклењаше и несмешо енергично пројави тога устати. У общте приметисмо, да су момци а особито подофицири мало покорности спрам предпостављених показивали.

О начину, како су Прусци са имањм високог благородства поступали, имамо доста интересантних дојава:

Добра аристократије, каже се у једном известию тлачена су без икакве штетности и са неком радошћу. Ни на једном немощеј остатка од оне силне марве наћи, ер свуда се нрварски поступао. Тако е она знатна чорда Хохаймских оваца на добру гр. Менсдорфа у Нибургу на печењ потрошена; овиови у вредности од 500 ф. клани су без икаквог милосрђа као најпростии овнови. Велике забране лова отворише се и на добру једног великана не далеко од Пожуна највише пруски војници из шунке, кое е овај у свом подруму за особите госте спремио био.

Француска.

Цар се због поремећеног здравља још једнако од полова уклани. Ово се међутим у нечеш поправило и он е у министарском савету читава два сата присуствовао, без дае штогод говорио, Царица мексиканска била е данас у С. Клау, гди е царица дочекала. Она се поглавито о новцу договора и прети, да ће цар Максимилиан из Мексике отићи, ако јој се понскана сума новаца неodobри. За организацију мексиканске војске захтева само неку маленкост од 36 милиона. Очим тога биће и о том говора, да се камате од мексиканског займа француским поверитељима одобре.

Италија.

Рим 23. Јулиа. Папа е приликом једне црквене свечаности, кои е за канонизацију Леонарда од Порте Маурацио спремаљна, као што „Осерват. Кат.“ јави, слѣдећу беседу изговорио: „Док е једне стране непријатељи цркве упитио се, да е оборе, и ако би могуће било, да е униште, то нам се с друге стране на нашу утѣху ново позорије справља. Људи хоће да столѣтна дѣла поруше и да црквене служитељи из њихових светих скровишта протерају, но Бог нам показа ради особитог поштовања овог сиромног сина Франца од Асиси кои безбожнике збуни, слабе закрили и предне подржњи, и овом јунаку треба међу небројенима да подражавамо и да његову славу величамо. Но ми ћемо се за ове слене Богу молити и примљром овога новог Леонарда одушевљивати се, кои е Рим своим зносом покривао, и кога и наши предци понаваше.

Хрђави хтеће вас мамити, но ви им се противите; они ће вам савете давати, но ви их избегавате; они ће вас за собом повући, но ви им се измакните. Многе, кои е у вашим годинама вероваше и те се вере држаше, видесмо доцније, гди их хрђави преварише, пак у забуну и невалиљство надохме. Ја сам познавао сам једну тужну знаменитост нашег времена, једног младог човека, кои е сваном пре 20 година о тежњи за савршенством и светинљом говорио и на то мислио, да у кои самостан оде; ја сам доцније видео, гди га другови преварише, гди се из једне пролази у другу увалоу, и гди напоследку знатно име у Европи и свету остави али и своју главу на шафоту изгуби (по свој прилици мисли Папа овде Орсеијли.) Инајте то примере пред очима и молит се Богу за милост и ностоянство.“

НАЙНОВНЕ.

У посланичкој кући поднесен е по гласовима, кои из Берлина преко Париза од 1. о. м. стижу, изборни закон за савезно немачку конфедерацију; нести се оснива на общтем гласању, кое се тайно и непосредно извршити има. Нацрт закона предан е комисији од 21. члана.

У господској кући дебатовало се о нацрту адресе, и усвоен е предлог комисије.

„А. А. Ц.“ пише: Уговори савеза, што их е Пруска опријатељни владања поднела, подисани су по већој части од пуномоћника ових последњих; друге ће ових дана такођер то исто учинити.

Спремана за анектиранј, кое се предузети има, чине се у највећем степену. Страх, да ће се изведено отога од више страна препоне на пут стављати, неоснован е. Односеји се на то предлози поднеће се што скорје коморама.

— Из Беча јави „Н. фр. Пр.“ од 2. о. м: Због угарских ствари договора се поверително влада се гр. Јулием Андраши, но слаба е надежда, да ће се скоро што свршити. Известај „Морги.“ о сазивању ужег райхсрата, о усвојеном предлога комисије за общта дѣла држи „Н. фр. Пр.“ за измишљен или претеран — Телеграм едан „Пресе“ јави из Бенепауа: Саветована о желѣзници скоро су довршена; саобраштај телеграфски задае још неке тегобе. Гарда под генералом Хервартом проћи ће 5. о. м. кроз Праг. Пруски официри говоре у общте са страхом, да ће се рат са Француском изродити.

— Из Беча телеграфшу „П. А. од 2. о. м: Краљ баварски молио е цара руског, да у Берлину интервенира, будући да на услове пруске пристати неможе.

— „Шпен. Цитг.“ јави из Берлина од 2. о. м: Договори о миру са Виртембергом и Бадном скоро су довршени. При уговорима са Баварском појавале су се тегобе и ако се изложат до излазка примирја (10 Авг.) не промене, то ће се непријатељства наставити.

Берлин 1. Аугуста. (Преко Париза) Нацрт адресе Гнайс-Грабова изјављуе готовост куће за одобренј средства, благодари на великодушној речи краља о наивади, поверава, што ће се устав трајно утврдити и завршје: Као год што е године 1808 и 1815 одбијанј туђе владе и разширенј велесилства са подмлађивањм унутрашњег државног живота чрез утемељивј народног права под саветом мужева од познатог доброг гласа, кои су пруску управу и правосудство заступали, сложио напредовала, тако исто и сад жељимо, да В. Вел. творац немачког преустройство у једнаком смислу и још у већој мери буде.

Нацрт Валдека захвало е господару, краљу и управителу на одсудним биткама. Успѣси су били пуни значаја: Разрешенј савезног устава, ограничењ мањих држава, разширенј пруске државе, ујединенј Немачке. Плодови побједе могу само заједничким дѣловањм народног заступничства и владе успѣвати; нацрт усвојава са страхопоштовањм назву краља у погледу буџета и трошкова државног купљества, прима финансијалне предлоге, кои ће се тек поднети, пристаје на сазивањ савезног заступничства и закључуе с погледом на државни устав.

Из Париза јави се, да е цар јак оболео, и да кнез Метерних по изричној жељи оба двора као аустријски посланик у Паризу остае. — У једној депеши опоминј Друин де Лис Бисмарка на то, да се при разширено пруских граница и Француска саслушати мора. У преговорима, кои су за ових осам дана вођени нагласуе Француска своје право на компензацију, од кад Бисмарк умложењ Пруске и надмоћне над Немачком као искључиво немачку ствар са искључивим позивом на право и силу сматра. Цар се задовољава са француском границом Райне од год. 1814 као с најмањим. Француски државни министар Рухер уверава, да се при овим договорима грофови Бисмарк и Глоц нису од већ крути показали и да краљ Вилхелм због тога никаквих предрасуда неподрањоу. Станѣ е врло јасно и просто. Недобие ли Француска оне границе, онда неможе ни разширенј Пруске признати, а оваће размерица пре или после рат тим неизбјижњи учинити, што би он за Француску уједно популаран и народни, као и од династичне потребе био.

Због тога су тамо сигурни, да Бисмарк и краљ неће ствар дотле дотерати. Као год што се дуго времена одрицало, да између берлинског и флорентиског двора никаквог уговора нема, тако ће се на еданшут почети говорити да између Наполеона и куће Хохенцолерске потајни уговор постои.

ТРГОВИНА.

Пешта 2. Аугуста. Са страних пшлица добисмо више известия о резултатима жетве и ова или наша пређашња известия потврђују или их допуњавају. По парижким известияма жетва е у Француској добро изшла, но притом цена ране опет скаче. У Енглеској задржана е жетва јаким кишма; али тамо, веде, има доста нагомилане ране, кои баш најбољи бити неће. По гласовима из Холандије ненадају се добром жетви, напротив у Прајској и Польској врло ће добро изасти; неки су још и тог мизли, да ће раж у Прусској од болѣг резултата бити, него прошле године.

На нашој пшници непрестано се живо ради и довоза неогдговарају нимало потреби. Промет пшенице, у колико е на житној берзи протоколиран, износио е до 16000 вагона, од коих е за Сент. и Октоб. 10000 вагона по доброту за 5 ф. 25 — 50 нов. продано. За Сент. уговорено е: банатска роба 87 — 88 ф. т. по 5 ф. 35 нов. пештанска 87 — 88 ф. т. по 5 ф. 25 нов. за Октоб. банатска 86 — 87 ф. т. по 5 ф. 30 нов. за готово. — Наполице продато е 1000 вагона. Прва банатска сорта изван лађе по 4 ф. 25 нов. за готово и 2000 вагона изван лађе по 4 ф. 10 — 12 нов. за готово. — Кокуруз држи се чврсто; продато е 6000 вагона банатског по 3 ф. 15 нов. за готово.

Св. Беч 31. Јулиа. Од јуче у вече почела е јак кишна падица, но ова може само за нашу од какве користи бити, ер кокуруз тако хрђаво стои, да овоме и дуже кишнито време тешко штогод помоћи може. Вршидба напредуе у велико, а код мањих поседника већ е свршена; резултат е врло различан. Ране се много довози, и све, што се год доведе, то се за тили часак од страних купаца, кои из свио околиних жупанија гомилама овде има, покупуе. Нотиране цене ово су: Пшеница 4 ф. 50 — 75 нов; ечан 2 ф. — 2 ф. 20 нов. Зоб 1 ф. 30 — 40 нов. време е ладно, вода расте.

Б. Таба 1. Аугуста. Већ два дана, како непрестано кишна пада. Ова е промена у времену врло добро дошла ер владајућа досад суша велико нам е бриге за дуван задавала. Сад нам се надежда мало поправила и ако баш небуде богате жетве, ипак можемо се средњим надати. И Кокурузу, за ког е суша врло непријатна била, може ова кишна од какве такве користи бити. Жалост е видети, како кокуруз уз дужи пут из бекешке у арадску вармеђу изгледа; на сувом стаблау можеш тек по диком клин, и то нешто сирћен, видети. — Радња с раном врло е жива, па ипак немолажу продуценти велику надежду у скаканј цене, ер се држи, да ће, чим овако скаче, тако исто јак и натраг тргнути. Имућнији земљедљци ишту данас за пшеницу 4 ф. а спамуци никакво и непродују, него чекају, да до 5 форинти дотера. На сваки начин може се као фактор скакања та околност узети, што још свуда свршено ние; кад ово готово буде, онда ће се и више довозити, а ово ће и на цену велику пресио учинити. Олајни усеви јак се траже. Други производи слабо се на пшлицу довозе.

Бечка берза од 5 аугуста.

Сребро	—	—	—	—	—	124.50
Дукати	—	—	—	—	—	6.2

Из непредвиђених узрока у науци излазит' ће лист одјак услѣд забране овдашњих политичне власти ddto 12. авг. (31. јул.) т. бр. 126. два пут на неделу, и то средом и суботом.

Цена е листу за ова два мјесеца 1 ф. 70 кр., до края године 4 ф. 20 кр.

ОГЛАСИ.

Стецај.

Отвара се за управнио учитељско звање у мјсту Старом Араду, скопчано с годишњом платом од 400 ф. а. пр. 4 ланца ераће земљ, платом пшца 59 ф. 95. нов. а. пр. 9 хвати дрва за огрев школски и слободним станом. Учебни е език србски.

Сваки онај, кои жели ово звање получити, има молбеницу своју с крштеним писмом, с свидѣлствима о свршеним наукама, о моралном и политичном владану и о доакшоњој служби од првог дана изложене објаве за 4 недеље консисторијуму темишварском поднети.

Консисторијум восточно-православне цркве диоцезе темишварске.

(42—1—3)

Стецај

Отвора се на учитељско звање четвртог разреда главне школе у Великој Њикинди, скопчано у готовом новцу, с годишњом платом од 420 ф. а. пр. накнадом за стан од 105 ф. а. пр. накнадом за огрев ван школске собе од 63 ф. а. пр. и накнадом за школску послугу од 24 ф. а. пр.

Учебни е език србски, но има се и мађарски немецки и то први од ова два као редовни предавати.

Сваки онај, кои жели ово звање получити, има молбеницу своју с крштеним писмом с свидѣлствима о свршеним наукама, о моралном политичном владану и о доакшоњој служби од првог дана изложене објаве за четир недеље консисторијуму темишварском поднети.

Консисторијум восточно-православне цркве диоцезе темишварске.

(43—1—3)